

PROGRAM NAȚIONAL DE PREVENIRE A CORUPȚIEI

1. PREAMBUL

Corupția constituie o amenințare pentru democrație, pentru supremația dreptului, echității sociale și a justiției, erodează principiile unei administrații eficiente, subminează economia de piață și pune în pericol stabilitatea instituțiilor statale.

Experiența românească, din ultimul deceniu, ca și a altor țări din Europa Centrală și de Est, demonstrează că majoritatea acțiunilor anticorupție s-au concretizat, în principal, în măsuri de combatere, punitive, al căror efect nu a fost, nici pe departe, cel scontat. Civilizația mileniului trei este pusă, și în acest domeniu, într-o dilemă: să continue o politică a controlului social represivă sau să amplifice practicile consensuale și multisectoriale de prevenire a corupției.

Aria tot mai largă, complexitatea și continua diversificare a formelor de manifestare a acestui fenomen, împreună cu tendințele de globalizare, impun conceperea și elaborarea unor strategii adecvate, care

să abordeze științific și sistematic sursele criminogene și efectele criminalității și să ofere instrumentele eficiente pentru prevenire și control social.

„Guvernul va acționa cu fermitate pentru combaterea corupției, pentru diminuarea substanțială a fenomenelor de evaziune fiscală, de contrabandă și de spălare a banilor, implicit a economiei subterane”.

***Programul de guvernare
Capitolul 7 „Întărirea statului de drept și reconsiderarea reformei în justiție”***

Guvernul României are înscrisă printre prioritățile programului de guvernare, combaterea corupției prin măsuri radicale, care să determine o reducere efectivă a ariei de manifestare a acestui fenomen.

Această voință politică clară susține necesitatea declanșării unei ofensive pe frontul prevenirii corupției și urmărește reducerea oportunităților de comitere a faptelor de corupție și oprirea evoluției extrem de riscante a corupției spre formele sale cele mai grave prin care persoane, grupuri de persoane, entități publice sau private ar putea influența, prin acte de corupție, procesele de guvernare și de adoptare a legislației în scopul obținerii unor profituri ilicite.

Politica globală anticorupție se exprimă, în modul cel mai eficient, printr-un program național de prevenire a corupției, articulat în strategii sectoriale de prevenire orientate spre cele mai vulnerabile ținte: politica, administrația și justiția.

Succesul implementării unui astfel de program depinde de conjugarea demersurilor instituțiilor statului, precum și de realizarea unui parteneriat permanent cu societatea civilă, cu O.N.G.-urile, în vederea diminuării surselor criminogene și consecințelor corupției la toate nivelele

CONDIȚII ESENȚIALE ALE REUȘITEI IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI NAȚIONAL DE PREVENIRE A CORUPȚIEI

- *Voința politică în adoptarea măsurilor de prevenire a corupției;*
- *Responsabilizarea instituțiilor cu atribuții în domeniul prevenirii corupției și coordonarea acțiunilor lor;*
- *Estimarea corectă a costurilor, identificarea și obținerea resurselor necesare;*
- *Transparența și acces la informații de interes public;*
- *Sprijinul societății civile și al mass-media. Invitarea organizațiilor neguvernamentale să participe la elaborarea și implementarea programelor de prevenire a corupției și asigurarea unei informări publice obiective cu privire la acțiunile desfășurate în acest domeniu;*
- *Asigurarea continuității activității de prevenire;*
- *Monitorizarea implementării programului și adaptarea sa permanentă.*

și în toate sectoarele. Prin Hotărârea de Guvern nr. 763 din 26 iulie 2001, s-a înființat *Comitetul Național de Prevenire a Criminalității*, cu rolul de elaborare, integrare, corelare și monitorizare a politicii Guvernului de prevenire a criminalității la nivel național. Grupul Central de Analiză și de Coordonare a Activităților de Prevenire a Corupției, constituit în cadrul Comitetului, va asigura implementarea și monitorizarea Programului Național de Prevenire a Corupției precum și a Planului Național de Acțiune împotriva Corupției.

Comitetul Național de Prevenire a Criminalității nu este un nou CNAICCO, organism care s-a implicat în aspectele punitiv-judiciare ale

combaterii corupției, interferând cu activitatea organelor judiciare și provocând imixtiuni în activitatea acestora.

Comitetul Național de Prevenire a Criminalității exprimă voința politică de aplicare coordonată a reformelor care conduc la prevenirea corupției, pe de o parte, și necesitatea parteneriatului cu grupurile sociale interesate de aplicarea și monitorizarea acestor reforme, pe de altă parte.

2. CORUPȚIA ÎN ROMÂNIA

2.1. Noțiunea de corupție

Corupția reprezintă utilizarea abuzivă a puterii publice pentru obținerea de foloase personale necuvenite

Corupția nu poate fi asimilată, în mod automat, cu faptele de natură penală, chiar dacă în majoritatea cazurilor ea este strâns legată de criminalitate. Corupția în sens larg, ca și corupția penală scot în evidență aceeași atitudine față de morală și etică și pentru a merge la esență trebuie precizat că în toate situațiile ea ține de abuzul de putere și de incorectitudine în luarea unei decizii.

Corupția implică utilizarea abuzivă a puterii publice, în scopul obținerii, pentru sine ori pentru altul, a unui câștig necuvenit:

- abuzul de putere în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- fraudă (înșelăciunea și prejudicierea unei alte persoane sau entități);
- utilizarea fondurilor ilicite în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- favoritismul;
- instituirea unui mecanism arbitrar de exercitare a puterii în domeniul privatizării sau achizițiilor publice;
- conflictul de interese (prin angajarea în tranzacții sau dobândirea unei poziții sau unui interes comercial care nu este compatibil cu rolul și îndatoririle oficiale).

Grupul Multidisciplinar privind Corupția (GMC), înființat de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, în anul 1994, a adoptat

provizoriu următoarea definiție „corupția cu care are legătură activitatea GMC a Consiliului Europei cuprinde comisioanele oculte și toate celelalte demersuri care implică persoane investite cu funcții publice sau private, care și-au încălcat obligațiile care decurg din calitatea lor de funcționar public, de angajat privat, de agent independent sau dintr-o altă relație de acest gen, în vederea obținerii de avantaje ilicite, indiferent de ce natură, pentru ele însele sau pentru alții”.

Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția semnată de România la data de 27 ianuarie 1999 definește corupția, în cele două modalități de săvârșire, activă și pasivă:

Corupția activă: „promisiunea, oferirea sau darea, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

Corupția pasivă: „solicitarea ori primirea, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine sau pentru altul, sau acceptarea unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale”.

Potrivit convenției aceste fapte constituie corupție dacă sunt săvârșite de funcționari publici naționali, funcționarii publici străini, parlamentarii naționali, străini și ai adunărilor parlamentare internaționale, funcționarii internaționali precum și de persoane care reprezintă organizații internaționale. De asemenea, corupția privește atât sectorul public cât și cel privat.

Proiectarea unei strategii de prevenire și control social al corupției, ține seama de existența „marii corupții” și a „corupției mici”.

Marea corupție, asociată atât funcțiilor de nivel înalt și factorilor de decizie majoră cât și formelor grave de fraude, extorcări de fonduri, mergând până la criminalitatea organizată, constituie o problemă și în țările superdezvoltate. Controlul social al acestei forme este în primul rând unul represiv-punitiv. Aplicarea cu fermitate a legii penale, descoperirea și pedepsirea infracțiunilor de corupție sunt obiectivele principale ale autorităților publice care au atribuții în domeniul aplicării legii. Ministerul Public, prin structura înființată prin Legea numărul 78/2000, va coordona întreaga activitate de descoperire și anchetare a infracțiunilor de corupție.

Prin punerea în practică a unui program de prevenire a corupției, se urmărește lărgirea preocupărilor pentru limitarea acestui fenomen, ceea ce nu va afecta politica penală represivă în domeniu.

Controlul corupției prin prevenție produce efectele scontate atacând în primul rând baza piramidei fenomenului, faptele din categoria corupției mici, care au cel mai puternic nivel de impact pentru percepția publică.

O importantă parte a resurselor alocate programului anticorupție va avea țintele în acest sector, urmărind să limiteze răspândirea fenomenului, să refacă încrederea cetățenilor în eforturile Guvernului pentru controlul fenomenului corupției și să promoveze un parteneriat cu societatea civilă.

2.2. Etiologia fenomenului corupției

Filozofia programului este dezvoltată plecând de la ideea că fenomenul corupției este o disfuncție de sistem și deci își are proveniența și afectează **cadrul normativ, sistemul instituțional și relațiile interumane specifice instituțiilor sociale.**

A. Cadrul normativ influențează determinant fenomenele antisociale:

- **excesul normativ**, fetișizarea legislativă multiplică, datorită incoerenței și redundanței, oportunitățile pentru corupție;
- **lipsa reglementărilor legale** alimentează, într-un spațiu de vid normativ, factorii de risc pentru corupție.

Programul cuprinde componenta normativă care urmărește:

- simplificarea normativă;
- corelarea normativă și eliminarea paralelismelor;
- codificarea;
- adoptarea unor acte normative care să reglementeze
 - cadrul legal al activităților de prevenire;
 - instrumentele procedurale care să permită descoperirea și anchetarea operativă a cazurilor de corupție (agentul acoperit, agentul provocator, protecția martorilor și a victimelor, accesul la conturile bancare, confiscarea produselor infracțiunii, accelerarea procedurilor).

B. Cadrul instituțional cuprinde structurile care au atribuții de prevenire și control al corupției. Prin stabilirea clară a

competențelor și cooperare, potrivit dispozițiilor legale, se crează condițiile unei eficiențe instituționale;

C. Programul de selecție, recrutare, perfecționare și control al resurselor umane trebuie să asigure funcționarea instituțiilor în condiții de eficiență și legalitate.

2.3. Forme de corupție

2.3.1. Corupție administrativă

Sectoare vulnerabile la corupție	Factori de risc
Administrația publică locală	<ul style="list-style-type: none"> • repartizarea locuințelor; • aplicarea legilor fondului funciar și a retrocedării imobilelor; • eliberarea de autorizații și certificate; • contracte de concesiune, asociere și închiriere; • contracte de achiziții publice de lucrări, bunuri și servicii; • gestionarea patrimoniului public; • transferul de patrimoniu între instituții publice; • valorificarea bunurilor patrimoniale ale instituțiilor publice aflate în exces; • acordarea de ajutoare în caz de dezastre și acordarea de facilități populației în diverse domenii (încălzire, agricultură, ajutoare sociale sau de urgență); • înmatriculări autoturisme; • eliberarea permiselor de conducere auto; • selectarea/promovarea personalului.

<p>Autoritățile centrale ale administrației publice</p>	<ul style="list-style-type: none"> • privatizări; • achiziții publice; • acordarea de licențe; • contingentări; • autorizații; • scutiri și eșalonări de taxe și impozite; • valorificarea controalelor.
<p>Autorități vamale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • control vamal; • evaziune fiscală; • contrabandă.
<p>Apărare, ordine și siguranță națională</p>	<ul style="list-style-type: none"> • trafic de influență; • avansări în grad și în funcție în mod preferențial sau pe alte criterii, altele decât cel al competenței; • activitatea de cercetare penală.
<p>Cultură și învățământ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • preluarea de spații; • proliferarea instituțiilor de învățământ superior particulare grefate pe societăți comerciale; • neplata taxelor și impozitelor; • promovarea examenelor de bacalaureat și de licență în mod fraudulos; • repartizarea bursei în mod preferențial; • primirea unor foloase necuvenite;
<p>Sănătate și asistență socială</p>	<ul style="list-style-type: none"> • neplata contribuției de asigurări sociale; • folosirea acestor fonduri în alte scopuri; • achiziționarea (importul) de tehnică și aparatură medicală și neutilizarea acestora; • lipsa de medicamente și a asistenței medicale; • proliferarea bolilor și a accidentelor de muncă.

2.3.2. Corupția în justiție

Sectoare vulnerabile la corupție	Factori de risc
Autoritățile judecătorești	<ul style="list-style-type: none"> • trafic de influență; • influențarea cercetărilor penale; • influențarea deciziilor judiciare; • executarea hotărârilor judecătorești.

2.3.3. Corupția economică

Au proliferat activitățile ilicite, ca efect al perfecționării și profesionalizării metodelor folosite și asocierii în structuri bine definite și preocupate de conectarea cu rețele externe.

Sectoare vulnerabile la corupție	Factori de risc
Financiar - bancar	<ul style="list-style-type: none"> • acordarea ori facilitarea acordării unor credite în condiții nelegale; • eşalonarea rambursării creditelor; • emiterea de documente de plată fără a exista garanția sau acoperirea reală; • acordarea de credite cu dobândă bonificată; • executarea silită.
Metalurgie – siderurgie	<ul style="list-style-type: none"> • creșterea artificială a prețurilor la utilaje și materii prime importate; • scăderea prețurilor la produsele exportate; • casări nejustificate; • licitații pentru vânzarea, achiziția și concesionarea lucrărilor de investiții; • privatizări; • verigile intermediare și firmele căpușă.

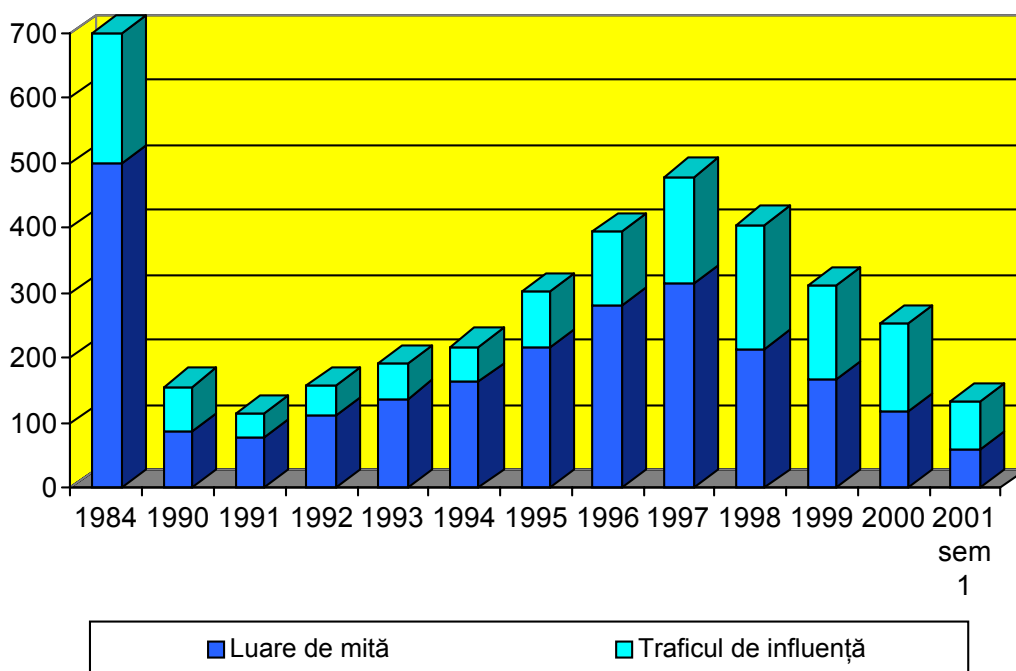
Sector petrolier	<ul style="list-style-type: none"> • dirijarea unor contracte economice de la firme de prestigiu către societăți private conduse de foștii salariați ai firmei sau rude ale conducerii firmei; • neîncasarea de la agenții economici a contravalorii produselor vândute; • schimbarea destinației fondurilor alocate de stat pentru importul de țiței; • neurmărirea executării întocmai și la timp a contractelor economice.
Agricultură Silvicultură	<ul style="list-style-type: none"> • concesiionări, vânzări, asocieri; • privatizarea; • regimul subvențiilor; • exploatarea masei lemnoase; • importul de produse agricole cu scutiri de taxe.

2.3.4. Corupția politică

Sectoare vulnerabile la corupție	Factori de risc
Parlament	<ul style="list-style-type: none"> • efectele imunităților parlamentare; • activitățile de lobby; • interese de grup sau clientelare care pot influența inițiativele legislative.
Partide politice	<ul style="list-style-type: none"> • finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale; • formele de control asupra surselor de finanțare a partidelor politice și a modului de cheltuire a resurselor.

2.4. Evoluția fenomenului corupției

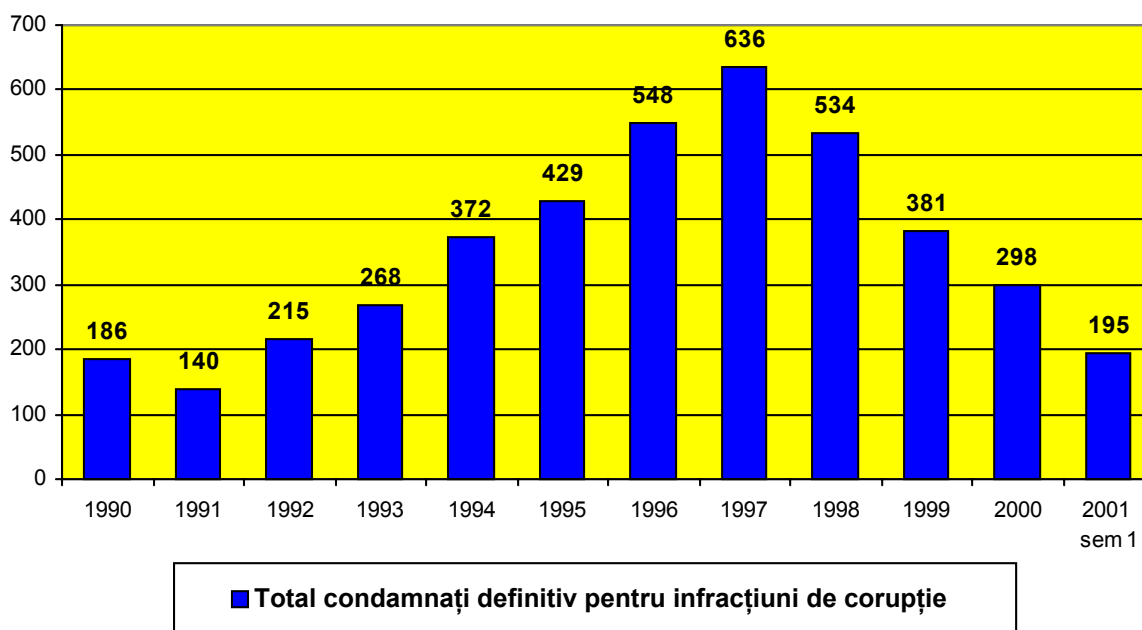
Corupția nu este un produs nou al relațiilor sociale și economice apărute după anul 1989. Ea a existat și în timpul regimului totalitar, aspect care îi conferă elemente de continuitate și discontinuitate în evoluția sa. Elementele de continuitate sunt legate de inerții instituționale prin care se perpetuează disfuncții de sistem. Acestea mențin birocracia neproductivă și întrețin mentalitățile coruptive.

În procesul de adaptare a sistemului social global la condițiile economiei de piață, concurențiale, **factorii de risc s-au multiplicat** iar **corupția tinde să devină un fenomen structurat, specializat și profesionist** care prin rețele informale de organizații și persoane poate ajunge să corupă factorii de decizie la nivele înalte, din sfera politicului, legislativului, administrației și justiției. O conexitate malignă cu un complex de fapte antisociale cum sunt fraudele de mari proporții, deturnările de fonduri, evaziunea fiscală, sporesc dimensiunile pericolului social. Economia subterană, desincronizările actelor politice și normative,

dereglările economice și mutațiile axiologice și morale alimentează, de asemenea, acest fenomen.

Cifrele furnizate de statisticile judiciare construiesc un trend constant ascendent până în anul 1997 și cu o tendință evidentă de scădere după acest punct.

Nivelul criminalității reale (totalitatea infracțiunilor săvârșite), inclusiv cifra neagră a criminalității (infracțiuni nedescoperite), este considerabil mai mare în comparație cu criminalitatea legală (descoperită și judecată) și aceasta nu atât din cauza abilității infractorilor cât, mai ales, din cauza pasivității victimelor, sau mai exact a absenței unor victime evidente (și cel care oferă mita, și cel care o primește nu au motive să sesizeze organele judiciare, infracțiunea aducând beneficii amândurora). Victimă a acestor infracțiuni este instituția a cărei normală funcționare este periclitată prin neîndeplinirea corespunzătoare de către angajați a atribuțiilor de serviciu.

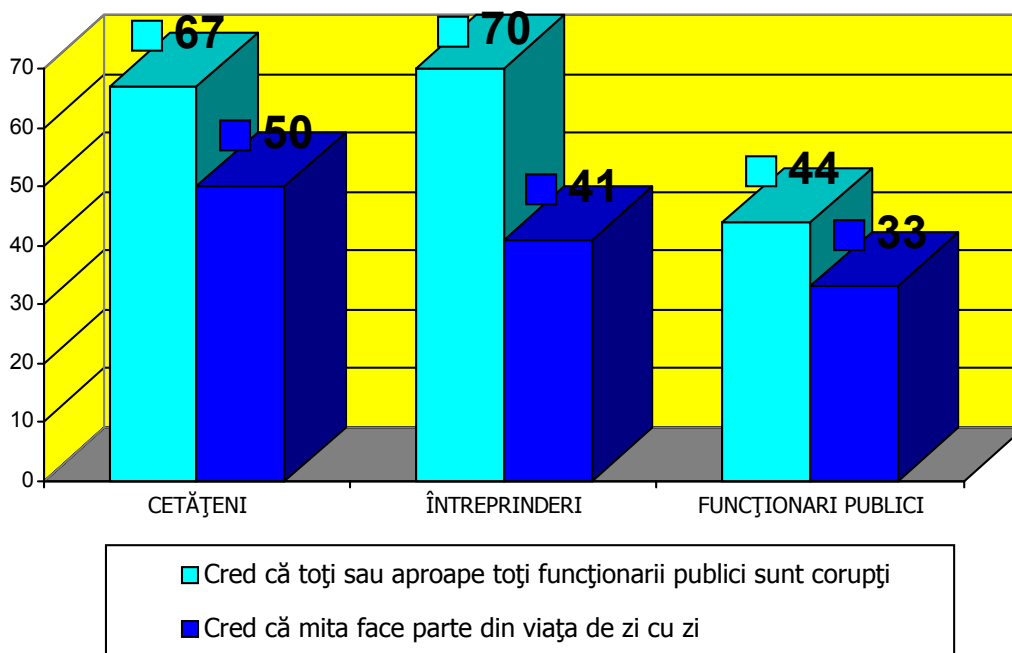
Scăderea numărului persoanelor condamnate în perioada 1997-2000 pune în evidență apariția unor sisteme de „filtrare” a responsabilității juridice, care au condus la paradoxul fenomenului de **„corupție fără corupți”**.

Involuția fermității reacției sociale în aceeași perioadă este consecința unei politici incoerente de prevenire și control al corupției, al unei anchilozări în scheme ineficiente de combatere, preponderent prin mijloace penale, a fenomenului.

2.5. Percepția fenomenului corupției

Acțiunea eficientă împotriva corupției nu este posibilă dacă există discrepanțe sensibile între definiția legală a corupției și percepția socială a opiniei publice asupra acestui fenomen. De multe ori opinia publică pare să se orienteze mai bine cu privire la amploarea și intensitatea corupției, decât autoritățile cu atribuții în domeniul prevenirii și controlului faptelor de corupție.

2.5.1. Studiul diagnostic efectuat de Banca Mondială în anul 2000, relevă faptul că publicul percepe corupția ca fiind extinsă. Aproximativ două treimi din opinia publică românească consideră că “toate” sau “majoritatea” persoanelor cu funcții oficiale sunt corupte. De asemenea, oficialitățile publice au indicat niveluri ridicate ale corupției: 44% au declarat că toate oficialitățile sau majoritatea acestora sunt implicate în activități de corupție.

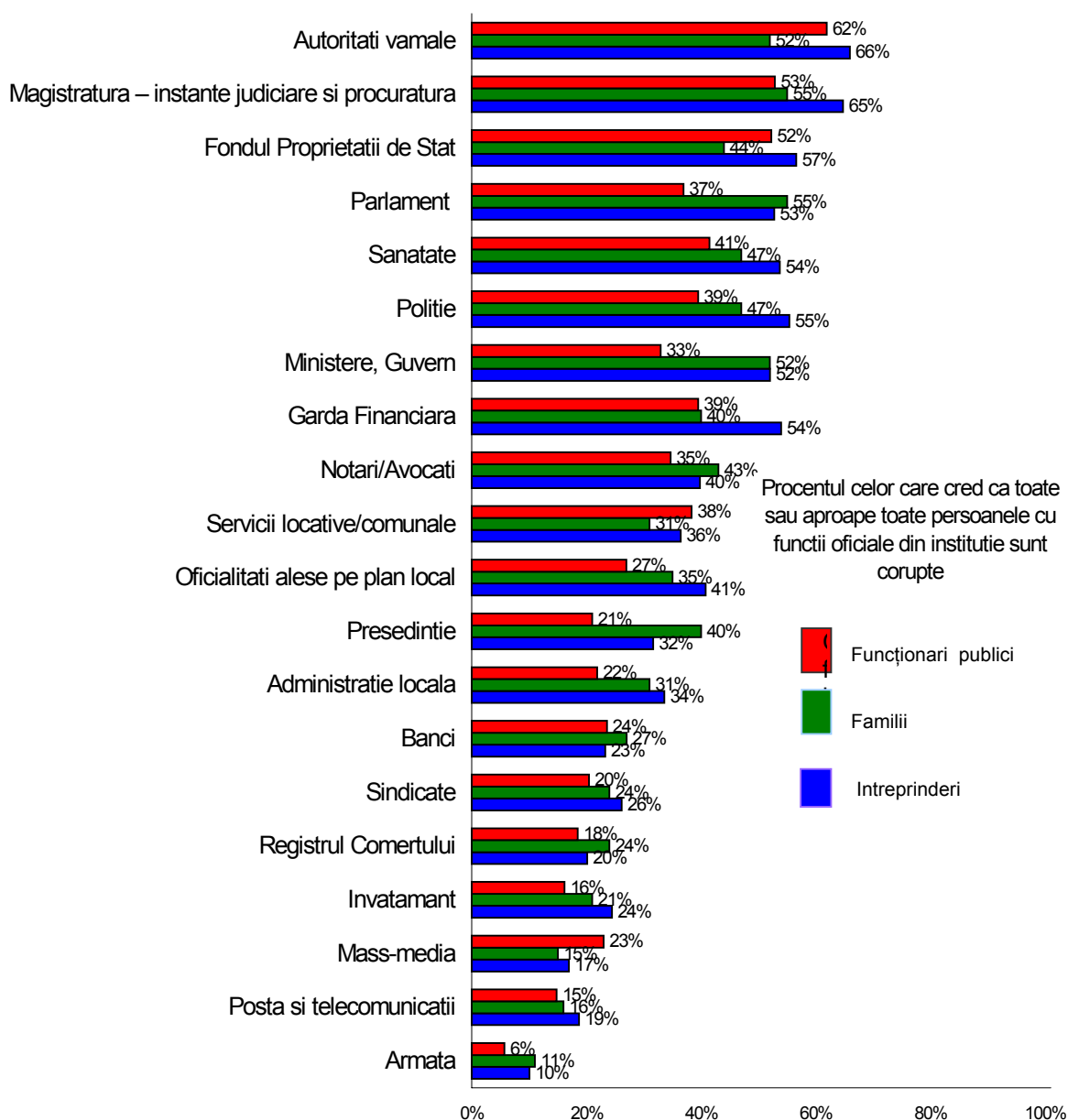

Dacă percepția unei corupții extinse este clară, este clar și că opinia publică consideră corupția ca ajungând să reprezinte un lucru normal. Jumătate din familiile chestionate au declarat că mita este un fenomen cotidian și doar 1 din 11 au declarat că nu este deloc necesară. Directorii de întreprindere și oficialitățile publice s-au arătat a fi mai puțin negativi: doar patru zecimi și, respectiv, o treime au indicat corupția ca făcând parte din viața cotidiană.

Mai bine de jumătate din cei chestionați sunt de părere că toate sau majoritatea oficialităților din cadrul serviciului vamal și magistraturii sunt corupte. Fondul Proprietății de Stat, Parlamentul, sectorul sanitar și poliția sunt de asemenea percepute ca fiind în mare măsură afectate de corupție.

Determinarea categoriilor socio-profesionale cuprinse în eșantioanele sondajului, de a susține programele anticorupție și reformele care pot contribui la prevenirea și controlul acestui fenomen, poate fi utilizată în mod eficient prin colaborarea instituțiilor publice cu reprezentanții societății civile.

Nivelul perceput al corupției în diferite instituții publice

2.5.2. Constatări și recomandări ale Băncii Mondiale

Problema 1	Corupția contribuie la creșterea sărăciei și furnizarea unor servicii mai slabe.
Ce indică ancheta	<ul style="list-style-type: none"> • S-a declarat plata unor sume neoficiale de bani pentru multe servicii publice inclusiv sănătate și învățământ, racordări la utilități publice, înscrieri în registrele civile, etc. • Plățile neoficiale reprezintă o parte mai mare din veniturile celor săraci. <p>Servicii esențiale cum sunt cele de sănătate devin inaccesibile persoanelor sărace.</p>
Metodă sugerată	<p>Introducerea unui cod de conduită care să definească cu claritate comportamentul corespunzător și pe cel necorespunzător.</p> <p>Reforme specifice sectoriale pentru abordarea problemelor structurale (finanțare și mandat) care fac inevitabile plățile neoficiale pentru furnizarea serviciilor.</p>
Soluție adoptată	<p>Programul Național de Prevenire a Corupției și a Planul Național de Acțiune împotriva Corupției au înscris ca obiective principale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elaborarea și implementarea codurilor deontologice pentru magistrați, polițiști, funcționari vamali, funcționari publici și alte categorii de funcționari; • asigurarea cunoașterii de către public a drepturilor și obligațiilor prevăzute de codurile deontologice; • implementarea codurilor de conduită; • stabilirea unui mecanism de monitorizare a respectării codurilor de conduită; • adoptarea de planuri de acțiune sectoriale, pentru fiecare domeniu vulnerabil la corupție: justiție, administrație publică, managementul finanțelor publice etc. cu prevederea obiectivelor, măsurilor legislative, instituționale și de altă natură, termenelor de îndeplinire și a instituției responsabile în realizare.

Problema 2	Acapararea statului afectează însuși modul de formare a legilor și reglementărilor.
Ce indică ancheta	<ul style="list-style-type: none"> • Un mare număr de întreprinderi declară că sunt afectate de acapararea statului, în special prin influențarea voturilor parlamentare în favoarea anumitor interese private. • Există posibilitatea ca firmele activ angajate în acapararea statului să facă contribuții politice și să participe și la corupția administrativă. <p>Acapararea statului se leagă strâns de multe din problemele cu care se confruntă întreprinderile în activitatea pe care o desfășoară.</p>
Metodă sugerată	<p>Introducerea transparenței în viața politică prin declarații publice de venit și bunuri, declararea conflictului de interese și transparență în finanțarea partidelor.</p> <p>Instituirea unui regim de deschidere în guvernare: adoptarea unei legi a libertății de informare prin care toate informațiile ce nu sunt definite ca secrete să fie liber accesibile publicului și instruirea funcționarilor publici pentru a respecta această lege.</p> <p>Invitarea societății civile pentru a supraveghea privatizările și achizițiile importante.</p> <p>Posibilitatea firmelor de a-și spune părerea în procesul de reglementare prin ședințe publice de audiere a propunerilor de legi și reglementări.</p>
Soluție adoptată	<p>Obiective ale Programului Național de Prevenire a Corupției și Planului Național de Acțiune împotriva Corupției:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modificarea legislației privind declararea averilor; • legea lobby-ului; • reglementarea regimului incompatibilităților; • modificarea legislației privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale; • legea accesului la informații; • realizarea unui parteneriat cu societatea civilă și reprezentanții sectorului privat.

Problema 3	Corupția din mediul de reglementare reprezintă o povară importantă pentru firme.
Ce indică ancheta	<ul style="list-style-type: none"> • Firmele declară că fac plăți neoficiale diverșilor controlori și inspecțori de stat; • Instituțiile de stat ale căror servicii sunt cel mai slab apreciate sunt cele de care firmele consideră că este inutil să se plângă. <p>Costul implicit al reglementărilor și corupției este suficient de ridicat pentru ca firmele să se declare dornice să plătească o parte importantă din veniturile pe care le realizează pentru a reduce această povară.</p>
Metodă sugerată	<p>Reducerea poverii reglementărilor care apasă asupra firmelor prin eliminarea acelor reglementări ce nu sunt necesare.</p> <p>Asigurarea aplicării transparente și rezolvării rapide, ca și clarificarea proceselor de contestație și recurs.</p> <p>Dezvoltarea capacității de realizare a evaluărilor impactului reglementărilor și introducerea acestor evaluări ca elemente obișnuite în procesul de reglementare.</p>
Soluție adoptată	<p>Guvernul României a adoptat Ordonanța de Urgență nr. 76/2001 privind simplificarea unor formalități administrative pentru înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților.</p> <p>Obiective ale Programului Național de Prevenire a Corupției și Planul Național de acțiune împotriva Corupției:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cooperarea cu asociațiile patronale ca structuri legitime de reprezentare a intereselor colective în procesul de elaborare a actelor normative în materie; • Existența și transparența căilor de atac în procesul decizional administrativ.

Problema 4	Corupția este alimentată de punctele slabe din administrația publică.
Ce indică ancheta	În cadrul sectorului de stat, nivelul corupției este mai scăzut în organismele ale căror sisteme de administrație publică sunt mai bune.
Metodă sugerată	Elaborarea și aplicarea reformelor în administrația publică legate de angajarea și promovarea funcționarilor publici, disocierea serviciilor publice de schimbările politice, gestiune financiară și bugetară cu revizie și supraveghere independente.
Soluție adoptată	Obiective ale Programului Național de Prevenire a Corupției și Planului Național de Acțiune împotriva Corupției: <ul style="list-style-type: none"> • reforma managementului în sectorul public; • instituirea unui sistem de selectare, promovare și evaluare periodică a funcționarilor publici, bazat exclusiv pe recunoașterea obiectivă a meritelor și performanțelor profesionale.

Problema 5	Corupția este percepută ca fiind extinsă, iar reformele pentru combaterea corupției se bucură de puțină credibilitate
Ce indică ancheta	<ul style="list-style-type: none"> • Toate eșantioanele anchetei indică percepția unei corupții extinse. Mulți declară ca sursă a informațiilor relatările presei, dar și experiența personală. • Cei ce au răspuns și-au exprimat preocuparea față de importantele consecințe pentru societate ale corupției: scăderea standardului de viață și deteriorarea distribuției veniturii. <p>Deși multe din măsurile de reducere a corupției se bucură de un larg sprijin, există foarte puțină încredere în seriozitatea structurilor politice în ceea ce privește reducerea corupției.</p>

<p>Metodă sugerată</p>	<p>Elaborarea unei strategii atotcuprinzătoare cu accent pe reformele instituționale având drept scop prevenirea corupției; educarea cu privire la cauzele și consecințele corupției și drepturile cetățeanului în cazul în care se confruntă cu corupția; și impunerea măsurilor anticorupție prin aplicarea lor fermă și echitabilă.</p> <p>Trasarea și aplicarea strategiei printr-un proces de includere condus de un comitet director cuprinzând reprezentanți ai unui mare număr de lideri guvernamentali și neguvernamentali.</p> <p>Elaborarea unor planuri de acțiune monitorizabile de reducere a corupției.</p>
<p>Soluție adoptată</p>	<p>Prin Hotărârea de Guvern nr. 763 din 26 iulie 2001, s-a înființat <i>Comitetul Național de Prevenire a Criminalității</i>, cu rolul de elaborare, integrare, corelare și monitorizare a politicii Guvernului de prevenire a criminalității la nivel național.</p> <p>În vederea monitorizării implementării Programului Național de Prevenire a Corupției precum și a Planului Național de Acțiune împotriva Corupției, în cadrul Comitetului Național de Prevenire a Criminalității, se constituie Grupul Central de Analiză și de Coordonare a Activităților de Prevenire a Corupției, grup de lucru în care vor fi cooptați experți din cadrul instituțiilor cu atribuții în prevenirea și controlul social al corupției, precum și reprezentanți ai societății civile, organizațiilor neguvernamentale și ai organismelor internaționale.</p>

3. CERCETAREA FENOMENULUI CORUPȚIEI

Adoptarea unor măsuri adecvate de prevenire a fenomenului corupției necesită cunoașterea dimensiunii reale a acestui fenomen, a complexității sale, a mecanismelor de declanșare și a consecințelor produse.

Evaluările Băncii Mondiale sunt rezultatul unui studiu de percepție socială a fenomenului. Un proces de investigare criminologică și sociologică trebuie să completeze datele obținute pe această cale și să ofere imaginea completă, științific susținută.

Rolul **Institutului Național de Criminologie**, instituție care se va înființa, potrivit Programului de guvernare, va fi acela de a asigura activitatea științifică de diagnoză și prognoză a fenomenului criminalității, în general și a corupției, în particular.

Măsurile de prevenire se vor fundamenta pe rezultatele cercetării orientate spre următoarele direcții:

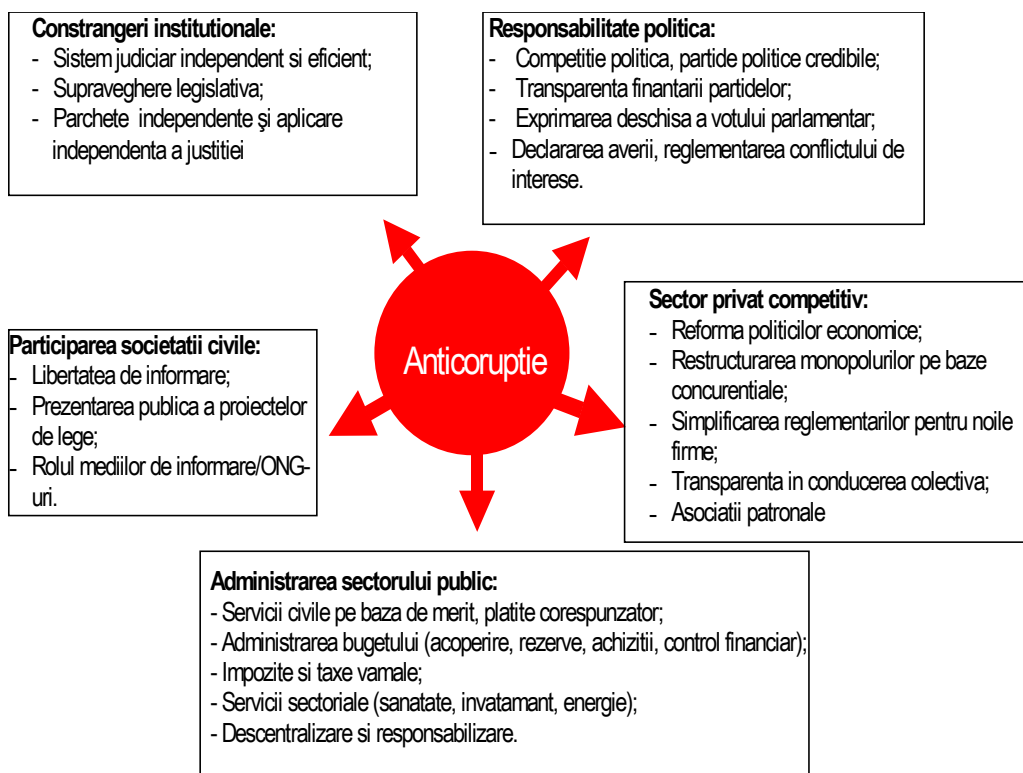
- a. stabilirea complexului criminogen care alimentează creșterea fenomenului de corupție, a factorilor de risc și oportunităților care determină sau favorizează săvârșirea acestor infracțiunilor, a dinamicii producerii acestora, cu evidențierea soluțiilor de control și reducere;
- b. identificarea punctelor de vulnerabilitate în domeniile esențiale ale vieții economice, sociale și politice;
- c. evaluarea tehnicilor și a instrumentelor de prevenire pe care legislația în vigoare le pune la dispoziția instituțiilor cu

atribuții în domeniu, a eficienței acestora și a posibilității de adaptare, în contextul creșterii complexității fenomenelor infracționale;

- d. evaluare periodică a dimensiunii și complexității fenomenului corupției, prin elaborarea unui instrument de tipul „indice al corupției”, prin interpretarea datelor statistice, a rezultatelor anchetelor de victimizare și a sondajelor de percepție.

4. DIMINUAREA CORUPȚIEI ȘI CREAREA UNUI SISTEM EFICIENT DE PREVENIRE A ACESTEIA

Controlul corupției în România implică adoptarea de măsuri preventive care să vizeze factorii criminogeni și înlăturarea punctelor de vulnerabilitate la corupție.

Măsurile necesare a fi adoptate sunt orientate spre următoarele domenii:

a. Reforma instituțională

- reformarea sistemului judiciar;
- consolidarea capacității de prevenire și control al corupției;
- reforma administrației publice;

a. Crearea unui sector privat competitiv.

b. Reforma legislativă

4.1. Reformă instituțională

Crearea unui sistem instituțional eficient în prevenirea săvârșirii faptelor de corupție vizează îndeplinirea reformelor în domeniile fundamentale ale exercitării autorității statului: justiția, administrația publică și finanțele publice.

4.1.1. Reforma sistemului judiciar

*Obiectiv al Programului Național
de Prevenire a Corupției*

**CREAREA UNUI SISTEM JUDICIAR
INDEPENDENT, INTEGRU ȘI
EFICIENT**

Exercițiul independent și imparțial al actului de justiție

reprezintă un deziderat spre care Guvernul României își va

concentra permanent eforturile, cu atât mai mult cu cât acesta constituie premisa unei bune administrări a justiției. Cea de a doua premisă – **existența unei magistraturi de elită** - se va realiza printr-un sistem de recrutare, formare și perfecționare profesională bine fundamentat, în care numirea și promovarea se vor realiza numai pe baza competenței și a eticii profesionale.

Buna organizare și funcționare a justiției presupune existența unei legislații clare și coerente, armonizată cu acquis-ul comunitar. Modificările legislative preconizate vor avea în vedere:

- asigurarea celerității actului de justiție;
- garantarea executării hotărârilor judecătorești;
- întărirea siguranței cetățeanului și creșterea încrederii în actul de justiție.

Obiective:

- Sporirea rolului **Consiliului Superior al Magistraturii** în procesul de selecție, promovare și eliberare din funcție a magistraților precum și în implementarea codului deontologic pentru magistrați;
- Creșterea responsabilității magistraților prin crearea unor sisteme de monitorizare a comportamentului și a profesionalismului;
- Adoptarea unui Plan de Acțiune sectorial de prevenire a corupției și creștere a integrității în sistemul judiciar, în colaborare cu Centrul ONU de Prevenire a Criminalității Internaționale;
- **Institutul Național al Magistraturii** și facultățile cu profil juridic își vor adapta programele de învățământ în sensul aprofundării studiului fenomenului criminalității și a formelor sale de manifestare: corupție, criminalitate organizată, spălarea banilor, trafic de ființe, trafic și consum de droguri;
- Dezvoltarea programelor de management al instanței/parchetului și creșterea transparenței în sistemul judiciar prin introducerea unor metode moderne de repartizare a cauzelor precum și verificarea soluționării cu celeritate a acestora;
- Informatizarea sistemului judiciar, prin crearea unei rețele computerizate la nivel național.

4.1.2. Consolidarea capacității de prevenire și control al corupției

Obiectiv al Programului Național de Prevenire a Corupției

SPECIALIZAREA ȘI PREGĂTIREA PROFESIONALĂ A PERSOANELOR CU ATRIBUȚII ÎN PREVENIREA ȘI CONTROLUL CORUPȚIEI

Adoptarea în anul 2000 a legii nr. 78 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție a condus la instituirea **Secției de combatere**

a corupției și a criminalității organizate, în cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă, ca structură specializată în acest domeniu la nivel național. Secția coordonează și controlează activitatea structurilor teritoriale specializate în acest domeniu, înființate prin aceeași lege, respectiv, servicii în cadrul parchetelor de pe lângă curțile de apel și birouri în cadrul parchetelor de pe lângă tribunale.

Secția de combatere a corupției și a criminalității organizate
Parchetului de pe lângă Curtea Supremă

Serviciul de combatere a corupției

Biroul anchete interne

Biroul Anticorupție

Serviciul de combatere a criminalității organizate

Biroul antidrog și criminalitate organizată

Birou criminalitate economico-financiară și bancară

Biroul infracțiuni de violență

Biroul criminalitate informatică și fraude la fondurile comunitare

Birou de centralizare, analizare și valorificare a datelor și informațiilor deținute de

Secția de combatere a corupției și a criminalității organizate sau primite de la celelalte organisme implicate în lupta împotriva corupției și criminalității organizate

În scopul efectuării cu celeritate și în mod temeinic a activităților de descoperire și de urmărire a infracțiunilor de corupție și a infracțiunilor asimilate acestora, legea prevede obligația organelor care au competențe legale în descoperirea și urmărirea acestor infracțiuni de a delega, pe timp de un an, la cererea procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, numărul necesar de persoane specializate în acest domeniu, pentru a îndeplini sub directa conducere, supravegherea și controlul nemijlocit al procurorilor din structurile specializate actele procesuale conferite de lege. Aceste prevederi au fost transpuse în practică prin constituirea de echipe mixte, în baza protocoalelor semnate cu Ministerul de Interne și Ministerul Finanțelor Publice, din acestea făcând parte ofițeri de poliție și specialiști în domeniile financiar, bancar și vamal.

Această structură specializată este similară altor structuri europene care activează spre exemplu în Spania (Parchetul Special Anticorupție, independent de celelalte parchete), Italia (Direcția Națională Anti-Mafia), Franța și în țările din Centrul și Estul Europei (Ungaria, Polonia, Slovacia).

Performanțele instituțiilor chemate să prevină și să combată fenomenul corupției depind, în mare parte de consolidarea capacității efective de acțiune, prin măsuri concrete ce vizează:

- statutul reprezentanților instituțiilor cu atribuții în domeniul prevenirii și controlului social al corupției;
- deontologia și pregătirea profesională;
- reglementarea unor tehnici de investigare moderne;
- asigurarea dotărilor necesare aplicării acestora;

- promovarea cooperării și coordonării eforturilor instituționale.

Obiective:

a. Statutul reprezentanților instituțiilor cu atribuții în domeniul prevenirii și controlului social al corupției

- Procurorul să aibă acces la toate informațiile necesare anchetei privind săvârșirea faptelor de corupție, inclusiv la cele deținute de structurile informative și de investigație;
- Subordonarea poliției judiciare Ministerului Public;
- Elaborarea și promovarea unor mijloace eficiente de protecție a reprezentanților instituțiilor cu atribuții în domeniul prevenirii și controlului social al corupției;
- Alinierea fondurilor bugetare la necesitățile funcționării eficiente și performante a sistemului judiciar și asigurarea unui nivel de salarizare corespunzător pentru persoanele cu atribuții în domeniul prevenirii și controlului social al corupției.

b. Deontologia și pregătirea profesională

- Implementarea codurilor deontologice pentru toate categoriile de persoane cu atribuții în domeniul prevenirii și controlului social al corupției;
- Instituirea unor norme de confidențialitate și sancțiuni pentru încălcarea acestora de către persoanele ce-și desfășoară activitatea în cadrul structurii naționale și teritoriale, specializată în controlul social al corupției;
- Efectuarea de stagii de pregătire și specializare profesională a practicienilor;

- Crearea unor modalități efective de cooperare internă și internațională între specialiștii în domeniu, în vederea schimbului de informații și de experiență.

c. Tehnici de investigare

- Modificarea cadrului legal actual în sensul introducerii de reglementări privind utilizarea agentului sub acoperire, agentului provocator și a informatorilor în investigarea cazurilor de corupție;
- Crearea unui sistem de protecție reală a victimelor și a martorilor infracțiunilor de corupție.

d. Mijloace tehnice

- Dotarea instituțiilor cu competențe în domeniu, cu mijloace moderne de lucru, care să sprijine activitatea de descoperire și investigare a actelor de corupție: aparatură electronică de supraveghere audio și video, crearea de baze de date informatizate conectate la o rețea computerizată națională și internațională.

e. Cooperarea instituțională

- Consolidarea, la nivelul Secției de combatere a corupției și a criminalității organizate, din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, precum și a structurilor din teritoriu, a echipelor mixte formate din procurori, polițiști, experți în domeniile financiar, bancar și vamal, specializați în prevenirea și controlul corupției și a criminalității organizate;

- Asigurarea coordonării eforturilor instituțiilor cu atribuții în domeniul prevenirii și controlului corupției, în sensul evitării paralelismelor și a dificultăților de comunicare;
- Încheierea de protocoale de colaborare între aceste instituții și participarea la programe comune în domeniul prevenirii și controlului social al corupției.

4.1.3. Reforma administrației publice

*Obiectiv al Programului Național de
Prevenire a Corupției*
**RESTRUCTURAREA ADMINISTRAȚIEI
PUBLICE**
**REFORMA ÎN MANAGEMENTUL
SECTORULUI PUBLIC**
**REFORMA SISTEMULUI DE
MANAGEMENT AL RESURSELOR
FINANCIARE PUBLICE**

Reforma administrației publice, centrale și locale se constituie într-un obiectiv fundamental al Programului de Guvernare pe perioada 2001-2004, în acest sens Guvernul României promovând principiile

restructurării administrației publice, descentralizării serviciilor publice și consolidării autonomiei administrative și financiare, întăririi autorității statului și a răspunderii acestuia precum și ale coerenței actului administrativ și perfecționării managementului în administrație.

Obiective:

- Realizarea stabilității instituționale, corelată cu stabilitatea funcționarilor publici în scopul asigurării continuității activităților și programelor derulate de către autoritățile și instituțiile publice;
- Accelerarea procesului de descentralizare a serviciilor publice, însoțită de mecanisme eficiente de angajare a răspunderii;

- Constituirea la nivelul ministerelor și al altor instituții publice a unor structuri cu atribuții în implementarea măsurilor preventive cuprinse în planurile sectoriale de acțiune împotriva corupției;
- Instituirea unor proceduri interne, în cadrul fiecărei instituții publice, prin care să se reglementeze obligații clare și precise privind modul de sesizare a faptelor de corupție;
- Reglementarea activității compartimentelor cu atribuții de control, organizate la nivelul autorităților și instituțiilor publice;
- Organizații de audit, care să investigheze și să publice rapoarte cu privire la orice deturnare a destinației fondurilor publice, urmând a fi prezentate spre analiză comisiilor parlamentare;
- Transparența și existența căilor de atac în procesul decizional administrativ. Procedurile administrative trebuie să fie previzibile, transparente și dublate de mecanisme de angajare a răspunderii organului emitent. Ele trebuie să asigure transparența deciziilor, răspunsuri adecvate la petițiile formulate de cetățeni și existența căilor de atac, care includ: sesizarea organului administrativ ierarhic superior, apelul judiciar și avocatul poporului.

A. Reforma în managementul sectorului public

Prevenirea corupției în administrația publică trebuie fundamentată pe reformarea managementului sectorului public prin instituirea și dezvoltarea unui sistem obiectiv de selecție, promovare și evaluare a funcționarilor publici, îmbunătățirea calității serviciilor publice, reconsiderarea relației cetățean-funcționar public, stoparea birocrăției, și

nu în ultimul rând eliminarea surselor de corupție din administrația fiscală și vamală.

Obiective:

a. Instituirea unui sistem obiectiv de selecție, promovare și evaluare a funcționarilor publici

- Instituirea unui sistem de selectare, promovare și evaluare a funcționarilor publici precum și a unui sistem de control, bazate exclusiv pe recunoașterea obiectivă a meritelor și performanțelor profesionale;
- Elaborarea și implementarea codului deontologic pentru funcționarii publici;
- Realizarea unei stricte și precise delimitări a atribuțiilor de serviciu prin intermediul fișei postului, pentru fiecare funcționar;
- Stabilirea unui sistem de salarizare pentru personalul din sectorul bugetar în funcție de pregătirea profesională, gradul de răspundere și complexitate a atribuțiilor și în raport cu condițiile în care se desfășoară munca, bazat pe recompensarea performanțelor. Se va avea în vedere și regularizarea beneficiilor non - salariale;
- Asigurarea transparenței veniturilor persoanelor care își desfășoară activitatea în sectorul bugetar.

b. Îmbunătățirea calității serviciilor publice

- Reproiectarea sistemului de management din instituțiile care oferă servicii publice, în funcție de cererea de servicii și de nevoile consumatorilor;

- Crearea unui sistem de supraveghere și control a instituțiilor care desfășoară servicii publice;
- Descentralizarea serviciilor publice;
- Reducerea tranzacțiilor efectuate cash;
- Continuarea reformelor în sistemului sănătății publice și educației;
- Întărirea controlului public asupra prestării serviciilor publice (inclusiv prin sondaje de opinie publice, pe baza cărora să se redacteze topuri ale companiilor care activează în acest domeniu).

c. Relația cetățean – funcționar public

- Modificarea și completarea Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarului public, cu prevederea simplă și clară a drepturilor și obligațiilor ce îi revin în relația cu cetățeanul;
- Monitorizarea implementării Codului etic al funcționarilor publici;
- Creșterea rigurozității în motivarea și formularea răspunsurilor, precum și scurtarea termenelor în care autoritățile și serviciile publice au obligația să răspundă solicitărilor cetățenilor;
- Prevederea în regulamentele de organizare și funcționare ale autorităților și instituțiilor publice a unor norme care să reglementeze relația cetățean – funcționar public;
- Adoptarea unei noi legi cu privire la exercitarea dreptului la petiționare;

- Asigurarea accesului permanent la informațiile publice și elaborarea unor programe de informare a opiniei publice care să vizeze o mai bună cunoaștere a rolului și atribuțiilor instituțiilor, precum și a procedurilor și formalităților care trebuie respectate pentru a se putea beneficia de un serviciu public.

d. Stoparea birocrăției

- Raționalizarea circuitului documentelor;
- Simplificarea procedurilor de emitere de către autoritățile administrative a avizelor, autorizațiilor sau licențelor necesare desfășurării unor activități specifice (ex. avize de urbanism, autorizații de construcție);
- Înființarea în fiecare instituție din administrația publică a oficiului unic de primire a solicitărilor cetățenilor.

e. Corupția în administrația fiscală și cea vamală

- Cadrul legislativ care reglementează scutirile de impozite va cuprinde și metodologii clare și precise care să permită aplicare unitară tuturor beneficiarilor acestora;
- Reducerea fiscalității, prin diminuarea numărului de taxe și impozite;
- Înființarea cazierului fiscal al contribuabililor, ca mijloc de evidență și de urmărire a contribuabililor cu risc fiscal ridicat;
- Constituirea unei baze de date la nivel național, cu agenții economici care au restanțe mari la bugetul de stat;

- Dezvoltarea și implementarea unui program coerent de educație etică a personalului autorității vamale precum și intensificarea activității organismului propriu de control și aplicarea fermă a măsurilor de prevenire a corupției în domeniul vamal;
- Dezvoltarea fluxului de raportare, informare și popularizare, atât a performanțelor, cât și a cazurilor de conduită inadecvată a personalului vamal
- Standardizarea procedurilor de vămuire și de percepere a taxelor vamale precum și folosirea sistemelor computerizate de control la punctele de trecere a frontierei;
- Înființarea ghișeului unic de încasare a taxelor în punctele de control la trecerea frontierei;
- Folosirea frecventă a sondajelor de opinie în rândul plătitorilor de taxe și impozite.

B. Reforma sistemului de management al resurselor financiare publice

Obiective:

- Instituirea unor proceduri transparente în domeniul achizițiilor publice și al privatizării precum și specializarea funcționarilor publici însărcinați cu aplicarea legislației în aceste materii;
- Asigurarea unui control eficient al execuției bugetare (sistemul trezoreriei);
- Limitarea fondurilor și a tranzacțiilor extra-bugetare;

- Fundamentarea temeinică a prevederilor bugetare pentru venituri;
- Asigurarea unui sistem performant de audit intern și extern care să furnizeze Guvernului și Parlamentului rapoarte privind modul de gestionare și administrare al fondurilor publice.

4.2. Crearea unui sector privat competitiv

Concentrarea puterii economice la nivelul unui număr redus de societăți comerciale precum și neparticiparea sectorului privat la procesul de luare a deciziilor fundamentale pentru mediul de afaceri, conduce la vulnerabilitatea statului în fața mecanismelor de acaparare „state capture”. Crearea unui sector privat competitiv constituie o prioritate a politicii economice a României, în acest sens impunându-se reformarea legislației comerciale, reglementarea strictă a regimului societăților comerciale cu capital de stat, promovarea competiției economice și cooperarea cu asociațiile patronale.

Obiective:

a. Reforma legislației comerciale

- Simplificarea și sistematizarea legislației comerciale;
- Reglementarea corespunzătoare a activității regiilor autonome și a altor entități care nu își desfășoară activitatea în condiții depline de concurență;
- Reducerea birocrăției în domeniul înregistrării societăților comerciale, inclusiv prin concentrarea procedurilor ce trebuie efectuate într-o singură clădire;

- Simplificarea și clarificarea procedurilor de realizare a inspecțiilor asupra agenților economici;
- Necesitatea introducerii unor proceduri puțin costisitoare de atacare a deciziilor administrative de către agenții economici.

b. Regimul societăților comerciale cu capital de stat

- Declararea publică a proprietății acțiunilor;
- Introducerea publicării de rapoarte de audit standardizate, elaborate de către entități independente;
- Stabilirea unui cadru legal eficient pentru a asigura exercițiul drepturilor creditorilor;
- Aplicarea susținută a standardelor etice în afaceri.

c. Promovarea competiției economice

- Transparență în domeniul privatizării și al reglementărilor în materie;
- Necesitatea privatizării structurilor economiei de stat, mai ales cele din domeniul extragerii și prelucrării resurselor și în cel al infrastructurii;
- Restructurarea competitivă prealabilă a agenților economici supuși procesului de privatizare;
- Elaborarea legii anti-monopol și împotriva practicilor comerciale neloiale;
- Creșterea transparenței în ceea ce privește structura parteneriatului agenților economici și a operațiunilor comerciale și bancare, în special prin: declararea patrimoniului, ținerea unor registre eficiente,

supravegherea operațiunilor comerciale de către o structură independentă.

d. Asociații patronale

- Cooperarea cu asociațiile patronale ca structuri legitime de reprezentare a intereselor colective în procesul de elaborare a actelor normative în materie.

4.3. Reforma legislativă

Reforma legislativă urmărită de Guvernul României contribuie la consolidarea statului de drept, la stabilitatea și securitatea vieții sociale și la dezvoltarea unei economii de piață viabile.

Obiective:

- Modificarea și completarea legislației privind prevenirea și controlul corupției și al spălării banilor, pentru deplina armonizare a legislației interne cu *acquis*-ul comunitar;
- Elaborarea și adoptarea legislației speciale privind prevenirea și controlul criminalității, cu referire specială la prevenirea și controlul traficului de persoane și a criminalității prin intermediul sistemelor informatice;
- Modificarea și completarea legislației în sensul asigurării protecției martorilor și a victimelor;
- Elaborarea unui nou Cod penal, în contextul unificării legislației penale la nivel european. Noul Cod penal trebuie să fie un instrument funcțional de realizare a politicii penale prin care societatea să fie mai bine apărată împotriva unor fenomene cu

profunde implicații asupra societății cum este fenomenul corupției;

- Modificarea și completarea Codului de procedură penală, în lumina deciziilor Curții Constituționale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului;
- Îmbunătățirea legislației comerciale, reforma cadrului legislativ privind falimentul, precum și a procedurii falimentului judiciar cu caracter transnațional;
- Crearea unui mecanism eficient de consultare și de informare a comunității cu privire la adoptarea legislației (accesul publicului la proiectele de lege de interes general).

5. TRANSPARENȚĂ ÎN ACTIVITATEA POLITICĂ

Corupția are o accentuată dimensiune politică determinată de posibilitatea includerii în sfera de manifestare a fenomenului a înalților demnitari ai statului, a liderilor politici și a partidelor politice.

Starea globală a societății se poate deteriora dacă legile, exercițiul politic și comercial permit celor care dețin puterea să câștige, prin practici ilicite, noi resurse, noi zone de influență, accentuând inegalitatea socială și punând în pericol chiar ordinea politică democratică.

Obiective:

- Reglementarea riguroasă a regimul imunităților;
- Reglementarea conflictului de interese (regimul incompatibilităților);
- Elaborarea unei grile de evaluare a proiectelor de acte normative astfel încât acestea să nu poată fi folosite pentru satisfacerea unor interese de grup sau clientelare;
- Reglementarea activităților de lobby;
- Reglementarea simplă și clară a regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale;
- Reglementarea modalităților de control asupra surselor de finanțare a partidelor politice și a modului de cheltuire a resurselor.

6. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Prevenirea corupției constituie o preocupare constantă a organismelor internaționale, în acest sens fiind elaborate și adoptate o serie de documente internaționale care reglementează problematica luptei anticorupție. Programul respectă prevederile celor mai importante documente elaborate în domeniu de organizațiile și organismele internaționale.

Document internațional	<i>Convenția ONU împotriva criminalității organizate transnaționale, precum și Protocoale adiționale</i>
Stadiul semnării/ratificării	<p>Semnată de România în decembrie 2000</p> <p>Au fost începute formalitățile pentru ratificarea Convenției;</p> <p>A fost adoptată Legea nr. 296/2001 privind extrădarea;</p> <p>A fost aprobat de către Guvern proiectul de lege privind prevenirea și combaterea traficului de persoane;</p> <p>A fost adoptată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 112/2001 privind sancționarea unor fapte săvârșite în afara teritoriului țării de cetățeni români sau de persoane fără cetățenie domiciliată în România.</p>
Obligații prevăzute de Convenție	<ul style="list-style-type: none"> • Definirea unor termeni și incriminarea unor fapte penale conform Convenției și protocoalelor: <ul style="list-style-type: none"> - grup criminal organizat; - grup structurat; - trafic de persoane; - infracțiune de natură transnațională săvârșită de un grup criminal organizat; - participarea la un grup organizat;

	<ul style="list-style-type: none"> - spălarea produsului infracțiunii; - obstrucționarea bunei funcționări a justiției; - infracțiune cu caracter grav; - faptele de corupție ale unui agent public străin sau funcționar internațional; • Reglementarea răspunderii penale a persoanelor juridice; • Ridicarea secretului bancar; • Protecția martorilor; • Extradarea și asistența juridică; • Măsuri de prevenire și control a criminalității organizate.
<p>Măsuri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și adoptarea proiectului legii pentru ratificarea Convenției și a celor două protocoale adiționale; • Adoptarea proiectului legii privind prevenirea și combaterea traficului de persoane; • Modificarea legii nr. 21/1999 privind prevenirea și combaterea spălării banilor; • Elaborarea și adoptarea unei legi privind prevenirea și combaterea criminalității organizate; • Elaborarea și adoptarea proiectului legii privind protecția martorului; • Elaborarea și adoptarea legii de modificare a Legii nr. 78/2000 privind prevenirea descoperirea și sancționarea faptelor de corupție; • Elaborarea și adoptarea legii pentru modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală; • Adoptarea legii privind asistența judiciară în materie penală; • Implementarea Planului Național de prevenire și combatere a traficului de persoane; • Elaborarea și adoptarea strategiei naționale de prevenire și combatere a criminalității organizate.

Document internațional	<i>Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția</i>
Stadiul semnării/ratificării	<p>Semnată de România la data de 27 ianuarie 1999;</p> <p>Guvernul României a aprobat proiectul de lege privind ratificarea Convenției;</p> <p>Proiectul de lege a fost înaintat Parlamentului.</p>
Obligații prevăzute de Convenție	<ul style="list-style-type: none"> • Incriminarea următoarelor fapte: <ul style="list-style-type: none"> - infracțiuni de corupție activă sau pasivă săvârșite de funcționari publici străini, membrii adunărilor publice străine, funcționari ai organizațiilor internaționale, membrii adunărilor parlamentare internaționale; - corupția activă și pasivă în sectorul privat; - spălarea banilor ca produs al infracțiunilor de corupție; • Reglementarea răspunderii persoanelor juridice pentru infracțiunile de corupție activă, trafic de influență și spălare de bani, săvârșite în beneficiul lor de către o persoană fizică etc.
Măsuri	<ul style="list-style-type: none"> • Adoptarea legii de ratificare; • Modificarea legii nr. 21/1999 privind prevenirea și combaterea spălării banilor; • Elaborarea și adoptarea proiectului legii privind protecția martorului; • Elaborarea și adoptarea legii de modificare a Legii nr. 78/2000 privind prevenirea descoperirea și sancționarea faptelor de corupție; • Elaborarea și adoptarea legii pentru modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală; • Implementarea Programului Național de prevenire a corupției și a Planului Național de Acțiune împotriva Corupției.

Document internațional	Convenția civilă a Consiliului Europei privind corupția
Stadiul semnării/ratificării	Semnată de România la data de la data de 4 noiembrie 1999; Guvernul României a aprobat proiectul de lege privind ratificarea Convenției ; Proiectul de lege a fost înaintat Parlamentului.
Obligații prevăzute de Convenție	Crearea unui cadru legal intern care să permită despăgubirea efectivă a persoanelor care au suferit un prejudiciu în urma comiterii unei fapte de corupție, inclusiv posibilitatea obținerii unei compensații.
Măsuri	<ul style="list-style-type: none"> • Adoptarea legii de ratificare; • Implementarea Programului Național de prevenire a corupției și a Planului Național de Acțiune împotriva Corupției.

Document internațional	<i>Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii</i>
Stadiul semnării/ratificării	Semnată la 18.03.1997
Obligații prevăzute de Convenție	<ul style="list-style-type: none"> • Incriminarea faptei de spălare a produsului infracțiunii conform Convenției; • Măsuri de confiscare a produsului infracțiunilor cu caracter transnațional; • Răspunderea penală a persoanelor juridice; • Ridicarea secretului bancar; • Extrădarea și asistența juridică.
Măsuri	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și adoptarea legii pentru ratificarea Convenției; • Modificarea legii nr. 21/1999 privind prevenirea și combaterea spălării banilor; • Elaborarea și adoptarea legii pentru modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală.

Document internațional	<i>Convenția OECD privind lupta împotriva corupției în rândul funcționarilor străini în tranzacții comerciale internaționale</i>
Stadiul semnării/ratificării	Nu este semnată Au fost declanșate formalitățile pentru dobândirea statutului de membru cu drepturi depline în grupul de lucru privind combaterea corupției în tranzacțiile comerciale internaționale.
Obligații prevăzute de Convenție	<ul style="list-style-type: none"> • Incriminarea unor fapte penale: <ul style="list-style-type: none"> - corupția activă și pasivă în tranzacțiile comerciale internaționale a funcționarilor publici naționali, funcționarilor publici străini, funcționarilor organizațiilor internaționale; - spălarea banilor ca produs al infracțiunilor de corupție; - traficul de influență. • Reglementarea răspunderii persoanelor juridice pentru infracțiunile de corupție activă, trafic de influență și spălare de bani, săvârșite în beneficiul lor de către o persoană fizică etc.
Măsuri	<ul style="list-style-type: none"> • Accelerarea procedurilor privind dobândirea statutului de membru cu drepturi depline în grupul de lucru privind combaterea corupției în tranzacțiile comerciale internaționale; • Acceptarea României de către OECD ca parte la grupul de lucru urmată de semnarea și ratificarea Convenției; • Elaborarea și adoptarea legii de modificare a Legii nr. 78/2000 privind prevenirea descoperirea și sancționarea faptelor de corupție; • Modificarea legii nr. 21/1999 privind prevenirea și combaterea spălării banilor; • Elaborarea și adoptarea legii pentru modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală; • Implementarea Programului Național de prevenire a corupției și a Planului Național de Acțiune împotriva Corupției.

Ratificarea în regim de urgență a convențiilor privind corupția va alinia cadrul normativ din România la exigențele legislației comunitare și va asigura condițiile pentru prevenirea și controlul corupției potrivit standardelor internaționale.

Alte documente internaționale relevante în domeniul prevenirii și controlului social al corupției:

a. Organizația Națiunilor Unite

- Codul de conduită pentru funcționari publici, (Rezoluția nr. 51/59 din 12.12.1996);
- Declarația Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției și Mitei în Tranzacțiile Comerciale Internaționale (Rezoluția nr. 51/191 din 21.02.1997);
- Acțiunea împotriva Corupției și Mitei în Tranzacții Comerciale Internaționale (Rezoluția nr. 53/176 din 25.01.1999);
- Rezoluția cu privire la Prevenirea și Combaterea practicilor coruptive și transferului ilegal de fonduri, (Rezoluția nr.55/188 din 20.12.2000);
- Programul Global Anticorupție din 23.04.1999.

b. Consiliul Europei

- Cele 20 de Principii privind Lupta împotriva Corupției emise de Consiliul Europei - Rezoluția 97/24, adoptată de Comitetul de Miniștrii la 06.11.1997;
- Grupul de State de Luptă împotriva Corupției (GRECO) - Rezoluția nr 99/5, adoptată la 1.05.1999. România este membru fondator al GRECO.

c. Uniunea Europeană

- Pactul de pre-aderare privind criminalitatea organizată cu țările candidate din Europa Centrală și de Est și Cipru;
- Convenția privind lupta împotriva corupției în care sunt implicați funcționari ai Comunităților Europene sau funcționari ai statelor membre ale Uniunii Europene;
- Protocolul încheiat în temeiul articolului K.3 din Tratatul Uniunii Europene, adițional la Convenția cu privire la protejarea Intereselor financiare ale Comunităților Europene;
- Acțiunea comună din 22 decembrie 1998, adoptată de consiliu în temeiul articolului K.3 din Tratatul Uniunii Europene, privind corupția în sectorul privat, (98/742/JAI).

Obiective:

- Ratificarea documentelor internaționale în materie;
- Adoptarea de către România a unui rol activ în cadrul formelor de cooperare internațională – GRECO, PACO și Pactul de Stabilitate;
- Dezvoltarea schimbului de informații între instituțiile române și străine cu atribuții în domeniul prevenirii și controlului social al corupției, în vederea asigurării operativității acțiunilor de urmărire, cercetare și, după caz a extrădării persoanelor care au săvârșit infracțiuni de corupție pe teritoriul României.

7. COOPERAREA INSTITUȚIILOR STATULUI CU SOCIETATEA CIVILĂ

Un obiectiv major al politicii de prevenire îl constituie implicarea societății civile în acțiunile de prevenire a corupției și informarea opiniei publice cu privire la costurile, cauzele și consecințele corupției.

1. Rolul ONG-urilor

- Elaborarea și derularea unei campanii permanente care să aibă ca obiect conștientizarea de către opinia publică, a pericolului reprezentat de corupție;
- Formularea și promovarea, de către aceste organizații, a unor planuri de acțiune împotriva corupției;
- Elaborarea și publicarea de materiale informative privind legislația și măsurile împotriva corupției;
- Monitorizarea de către aceste organizații a acțiunilor și deciziilor Guvernului care au relevanță în domeniul prevenirii și controlului social al corupției;
- Utilizarea sondajelor de opinie și a evaluărilor – diagnostic privind evoluția fenomenului corupției.

2. Rolul mass-media

- Informarea corectă a opiniei publice cu privire la fenomenul corupției și la demersurile autorităților în domeniul prevenirii și controlului social al corupției, inclusiv prin organizarea de seminarii, conferințe și ateliere de lucru pe această temă;

- asigurarea libertății presei, ale cărei eforturi de a descoperi fapte de corupție trebuie încurajate;
- participarea reprezentanților instituțiilor cu atribuții în prevenirea și controlul social al corupției la conferințe de presă, emisiuni informative de radio sau televiziune și alte acțiuni de acest gen.

3. Educația civică

Promovarea educației civice, în special în rândul tineretului, reprezintă o latură importantă a prevenirii fenomenului corupției și impune derularea unor programe specifice în centrele de învățământ, în special licee și universități.

Obiectiv:

- Includerea în programele școlare și universitare a unor cursuri de educație civică care să asigure studiul elementelor de bază privind sistemul judiciar, administrația publică, legislația.

8. IMPLEMENTAREA ȘI MONITORIZAREA ÎNDEPLINIRII OBIECTIVELOR PROGRAMULUI NAȚIONAL DE PREVENIRE A CORUPȚIEI

În vederea asigurării coordonării și monitorizării acțiunilor de implementare a Programului Național de Prevenire a Corupției, în cadrul Comitetului Național de Prevenire a Criminalității, se constituie Grupul Central de Analiză și Coordonare a Activităților de Prevenire a Corupției. Grupul își va desfășura activitatea sub coordonarea Corpului de Control al Primului – Ministru, în cadrul său urmând a fi cooptați experți din cadrul instituțiilor cu atribuții în prevenirea și controlul social al corupției, precum și reprezentanți ai societății civile - organizațiile neguvernamentale și ai organismelor internaționale.

Obiectivele Grupului Central de Analiză și Coordonare a Activităților de Prevenire a Corupției:

1. Monitorizarea implementării programelor de prevenire a corupției

- Monitorizarea implementării Programului Național de Prevenire a Corupției;
- Definitivarea Planului Național de Acțiune împotriva Corupției, precum și elaborarea, în colaborare cu instituțiile interesate, a planurilor sectoriale de prevenire a corupției, cu prevederea clară a obiectivelor, a etapelor de punere în aplicare și a instituțiilor responsabile cu realizarea acestora;
- Monitorizarea implementării Planului Național de Acțiune împotriva Corupției și a planurilor sectoriale.

2. Dezvoltarea cooperării inter-instituționale și a relației cu societatea civilă

- Facilitarea cooperării între instituțiile cu atribuții în domeniul prevenirii corupției, precum și între acestea și societatea civilă;
- Coordonarea eforturilor acestor instituții prin facilitarea schimbului de informații, încurajarea desfășurării în comun a unor acțiuni, obținerea resurselor umane sau tehnice necesare unor acțiuni de amploare, identificarea și soluționarea principalelor impedimente apărute în practică;
- Oferirea unei imagini complete și coerente a eforturilor autorităților române în acest domeniu.

3. Constituirea unei baze de date

- Constituirea unei baze de date informatizate care să centralizeze date statistice privind evoluția fenomenului corupției în România și pe plan internațional, rezultate ale sondajelor de percepție a corupției, studii criminologice, inițiativele și proiecte interne și internaționale de prevenire și control social al corupției;
- Furnizarea acestor date instituțiilor interesate.

4. Informarea Comitetului Național de Prevenire a Criminalității

- Elaborarea semestrială a unui raport privind stadiul implementării Programului Național de Prevenire a Corupției și a Planului Național de Acțiune împotriva Corupției;
- Elaborarea, ori de câte ori este cazul, de rapoarte privind cele mai importante acțiuni, principalele dificultăți apărute în

practică și propuneri pentru îmbunătățirea cadrului legislativ sau instituțional în acest domeniu;

- Elaborarea și publicarea anuală a unui raport privind evoluția fenomenului corupției, cu analizarea cauzelor, consecințelor și a soluțiilor ce se impun.